

stope; sedaj se je strlo kolo in kljub modernim tehnikam obdelave ni najti moža, ki bi napravil novega. Lastnik pravi, da mlin lahko še prav pride, čeprav imajo vse kmetije elektriko, nekatere tudi telefone.

Za Belo vodo je razpadla domačija Gnivolovec (ne Gnovec, kot piše na karti) in od tu sem krenil do Laznika in mimo Beleta (nova gradnja poleg stare) do Leskovca. Vse to je s cesto povezano s Šmartnim. Zavil sem po pašnem svetu na Pikla (na karti je oznaka domačije severno nad Slopni). Tu so razvaline nekoč mogočne kmetije, če sodim po gradnji, in blažena senca starih lip. Od tod dalje piše v vodniku: »Tukaj za hišo desno, začetkoma po kolovozu v gozdu, potem po potu na levo povprek po pobočju in naposled naravnost strmo po gozdu navkreber 1 1/4 ure na pašnike, potem desno na Ščavnico in proti zahodu po planoti 1 1/4 ure do kočice. Rdeča znamenja.«

Krenil sem desno in sledil star kolnik do razpadajočega korita in še malo naprej, nakar je izginil. Morda pa se najde lovska steza? Morda zgornja postaja gozdarske žičnice, kjer je kot spomenik še velik zobnik in nova visoka lovska preža? Ta del še ni preprežen z gozdnimi cestami; so le nadežane steze. Lepa vkrabica po mladi goši se dvigne precej visoko.

Ujel sem pogled na sv. Jošta, ko je zvonil poldan. V gozdu sem našel modro črto in desno sled steze. Pa je in je ni. Mimo solnice sem prišel do gozdarske kočice in malo pod vrhom Šavnice na pašni svet. Ko sem se v gozdu ozrl nazaj, sem zagledal velikega ptiča v lepem letu. Vano, dober poznavalec Menine, mi je dejal, da se morda potepa tu mali orel.

ZNAMENJA VELIKIH SPREMENB

Spustil sem se na Lemonsko poljano, kjer je nad spomenikom nova smerna tabla. Do Bočne pa je dve uri!

V Strojniku sem doživel razočaranje; še vedno sem se sicer lahko odžejal, toda nekdo se je znesel nad cevjo. Le zakaj? Saj bistra voda naposled ni kriva za sedanje spremembe! Kot tudi ne nova gozdna cesta po vzhodni strani Strojnika.

Za Beclovnikom sem računal na stare Knafelčeve markacije iz Bočne od Feržemove gostilne — kot je zapisal že Kocbek, da so tam rdeča znamenja. Sedaj je tam nova gozdna cesta, ki mi je to sled zabrisala in menda zbrisala še tistih nekaj starih markacij. Tako mi ni preostalo drugega kot pet kilometrov gozdne ceste do Bočne.

Dva sveža velika štor sta na cesti. Brez rdeče pike jima je bilo vzeto življenje s koreninami vred.

In nato zdrs na cesto. Pa še vrisana ni na zemljevidu! Kocbek bi zapisal: Neznamovano!

PLANINSKE RAZGLEDNICE

DROBNA SONCA, DA SPODÉ SAMOTO

HELENA GIACOMELLI

Razglednice so pravzaprav potuha ljudem, ki so (smo) leni za pisanje pisem. Kajti časi so že taki (se često izgovarjamo), da ima dan premalo ur za vse, kar bi radi postorili. Pisma pa vendar ne moreš pisati tako, kot vnašiš podatke v kartoteke. Na razglednici že slika pove skoraj vse: da smo se tega in tega dne ustavili v tej in tej planinski koči. In ker je bilo vreme, kot bi si ga sami naslikali, smo se povzpeli še na goro, ki se, bahava lepota, dviga nad kočico. Tudi ta »skok navzgor« lahko opišemo brez besed — na hrbtno stran razglednice pritisnemo žig.

Okrogel ali ovalen žig kočice in trikoten žig vrha. Pa še kakšen žig kar tako, ker je ravno pri roki v škatlici z blazinico ali na ličnem stojalcu za žige. Potem se pod datumom podpišejo še naši prijatelji in naključni znanci, s katerimi smo se spoznali na poti k istemu cilju. Tako je prostor, namenjen sporočilom, izpolnjen. Zadovoljen bo naslovnik, ker smo se spomnili nanj na našem planinskem potepanju. Še bolj pa smo veseli mi sami, ker smo prijatelju v dolini poslali košček svoje sreče.

Kajpak moramo biti pošteni: s tako planinsko razglednico se tudi malce bahamo, kod vse smo hodili, medtem ko je naslovnik čemel doma. Naj ga le grizlja zelena zavist! Zakaj pa se je brez otipljivega vzroka odpovedal planinski turi!

A kljub tej drobnim napaki so razglednice vendarle roka, ki jo ponujamo človeku.

Včasih pa so take planinske razglednice tudi ogledalo našega notranjega monologa, našega razpoloženja ob doživljanju narave. Ti zapisi so kot slikarjeve skice, tenek zaris s svinčnikom. Da jih iztrgamo pozabi. Saj bi jih sicer trenutek, ki prihaja, prekril z novimi vtisi. Vsak trenutek je enkrat, neponovljiv. Čar hoje po gorah, po istih stezah, je prav v tem, da so vedno drugačne. Kot se sami spremenjamo, tako tudi narava vsakokrat drugače odzvanja v našem razpoloženju.

Drobni so ti zapisi. Kot so bila drobna srečanja z naravo. In s samim seboj.

KAMNIŠKO SEDLO

Vedno znova se vračamo na te naše nikoli do konca izhrojene gorske poti:

— ko se tanjšajo naše stopinje v snegu,
— ko se sivina gozda preljuje v mlado zelenje,

— ko poležano rjavo listje preraste svetla, tanka trava,
 — ko ob stezih zažari vresje,
 — ko se razlije potok po obeljeni strugi in
 — ko simfonija vetra kot val prekrije tišino.
 Vsak po svoje iščemo na njih sebe, da bi našli druge, da bi si podali roke, da bi bil svet topel in lep.
 Da bi bil prijaznejši dan v dolini.

* * *

Tu, na Kamniškem sedlu, se ponuja zeleno naročje tišine, svetlobe in topline. Sonce z oblaki riše sence na skalnat obraz gore; kako majhen je človek v tem čudežu narave.
 Kot kamenček. Kot rosna kapljica.
 Kot cvet morda.

BRANA

Julijske Alpe so kot velika ljubezen. Le včasih dosegljive. Ker so daleč.
 V jasnih dneh se s pogledi naslanjamo ob njihovi podobi, se veselimo bližnjega srečanja z njimi in si s hrepenenjem barvamo stene vsakdanjika. Do tistega dne, ko pospravimo sanje v nahrbtnik in obujemo gozdarje pričakovanja.
 Kamniške planine pa so tako rekoč hišne gore. Vedno pri roki. Ker so blizu.
 Hrepenenje nima časa, da bi zmešalo barve, ker sami vzamemo čopič v svoje roke, ko gremo k njim na obisk. Danes, jutri — kadarkoli. Radi jih imamo, te planine. Kot imamo radi ljudi, ki so nam blizu, čeprav se tega ne zavedamo. Ker vse to sprejemamo kot nekaj, kar nam je dano.
 Kamniške Alpe so kot majhna ljubezen. Vsak dan v našem domu. V našem srcu.

MALI GRINTOVEC

Kadar so bodeče neže zaprte, vzameš na pot pač svoje sonce v očeh in dežnik v nahrbtniku — pa si olepšaš planinski dan. Nad dolino se vesijo temni oblaki, ob kovinski škatljici pa je svetlo.
 Le veter je žvižgal čez pobočja, kot da so mu drevesa orgelske piščali — glasnik jeseni.

BAŠELJSKI VRH

Toplo sonce je prebujalo nežno brstje na vejah dremavih dreves, zelenilo travnike in privabilo kmeta iz hiše, da je vpregel traktor v delovno ihto — pomladno pričakovanje.
 Na Bašeljškem vrhu pa moje samotne stopinje v snegu, sveži beli kosmi na upognjenih borovcih, pobeljeni Storžič pod širokokrajnim klobukom oblakov in stožčasti sij sonca na Kališče — zimska podoba. Čudovita so nasprotja narave.

KALŠKA GORA

Siva gora, ki se turobno riše za kočo, je od blizu bela in zelo prijazna. In topla. Kar diha pod prsti, ko se oprijemaš skal, da bi te strmina ne odrinila v praznino prepada.
 Črno pobočje med kočo in goro so preproge zelenja, ki je poletje vanj vpletlo razkošje cvetnih vzorcev.
 V koči pa — prijazne besede in razgreti obrazi.

* * *

Se še spominjaš plezalne poti na Kalško goro? Zdaj je malce zapuščena, a je še vedno lepa. Ker je kratka in drzna. In ker stopiš iz stene med zelene trate na vrhu, med rože in sonce. Objem samote na vrhu.

* * *

Oblaki kot lisasta plošča prepredajo nebo, toda vrhovi so s Kalške gore jasno izrisani. Tišina s prsti vetra boža skale, se preliva vame in tenko razpleta moje želje, hrepenenja.
 Cvetovi rož so drobna sonca, da se ogreje samota.
 Človeka.

VINJETA

GOST

DARINKA MADJANOVIČ

Vse se začena z bujenjem ob pol petih, z nadležno uro, ki bi jo najraje vrgla skozi okno v Mali graben, naj za vedno zarjavi, naj jo pojejo ribe . . ., s ščemečimi očmi in bolečo svetlobo gole žarnice. Gneča v avtobusu, različni parfumi, neprijetni vonji umazanih las, neumitih zob in mokre, puhteče obleke. Zunaj tema, dež, ki že dneve ne poneha. Prva izmena neprepanega težaškega delavskega razreda.

Dve popoldne — še en šiht v tovarni. Vsi ostanejo in tudi jaz moram.

Deset zvečer — vsi odhajajo, tudi jaz. Sploh ne vem zase. Pa sem že preizkusila tri zaporedne izmene in si prisegla — nikoli več. Komaj sem preživela štiriindvajset ur neprestanega ponavljanja enega in istega giba. Noč se vleče kot žvečilna guma, glava kinca, za hip zaspim z odprtimi očmi, ne da bi prekinila delo. Potem pa se oglasijo prvi glasovi, avtomobili, delavci, ki prihajajo zjutraj célo uro pred drugimi, nato pa nesmiselno sedijo med stroji in pozdravljajo vsakogar, ki